

Barn og unge i lavinntektsfamilier

Nina Sømmer Andresen

Bufdir

Tema for dagen

- Kort om begrepene fattigdom/
lavinntekt
- Omfang
- Konsekvenser for barn og unge som
lever i lavinntektsfamilier
- Verktøy
- Samarbeid mellom tjenester
- Spørsmål

Barnekonvensjonen

Artikkel 26 Økonomisk hjelp

Alle barn har rett til økonomisk hjelp, hvis foreldrene deres ikke har nok penger til å gi dem en trygg og god oppvekst.

Artikkel 27 Levestandard

Alle barn har rett til å ha god nok levestandard, slik at de kan utvikle seg og ha en meningsfull hverdag.

Begrepene fattigdom/ lavinntekt

Relativ fattigdom

- > Når man snakker om fattigdom i Norge sikter man som regel til en relativ fattigdomsforståelse
- > Denne står i kontrast til absolutt fattigdom, som innebærer fraværet av helt grunnleggende goder som tak over hodet, klær, mat og tilgang til utdanning og helsehjelp
- > Relativ fattigdom er et mål på fattigdom sett opp mot hvordan flertallet av befolkningen i landet lever

Lavinntekt definisjon

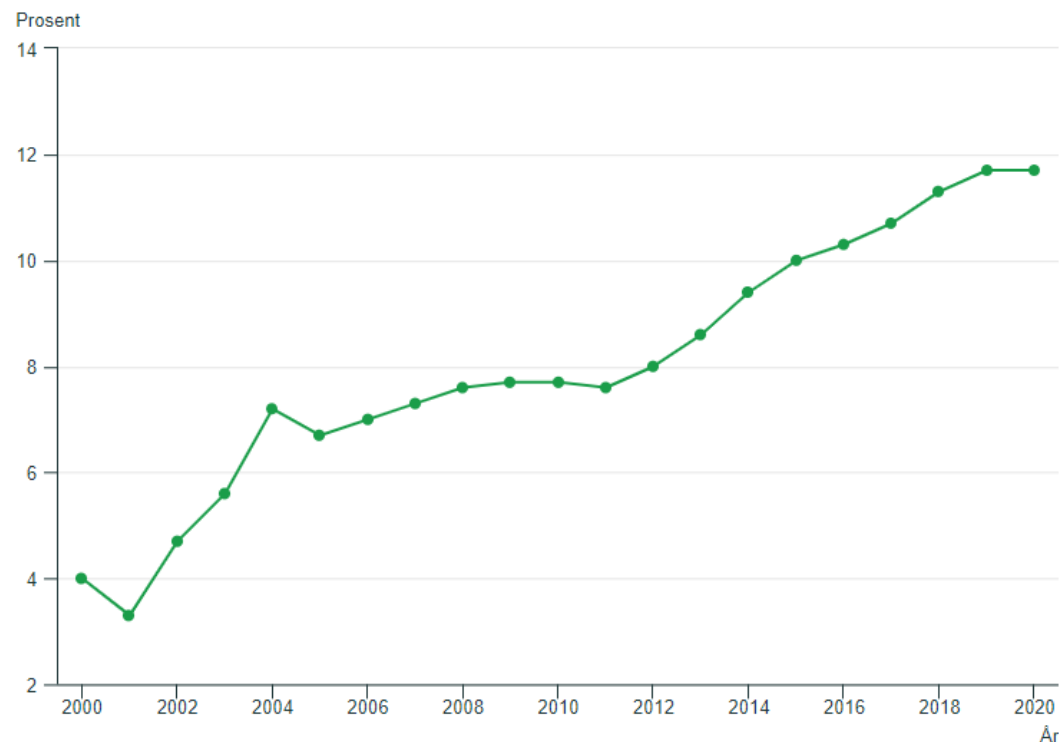
- > Gjennomsnittlig inntekt etter skatt over en treårsperiode er under 60 prosent av medianinntekten for samme treårsperiode.

Å leve i relativ fattigdom

- > Vedvarende lavinntekt er en sammensatt problemstilling
 - Et gjenstridig problem
 - Fravær av sosiale og materielle levekår kan gi redusert mulighetslikhet
- > Men; mange barn og unge som vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt lever godt med dette

Omfang av lavinntekt

Andel barn under 18 år med vedvarende lav husholdningsinntekt - SSB

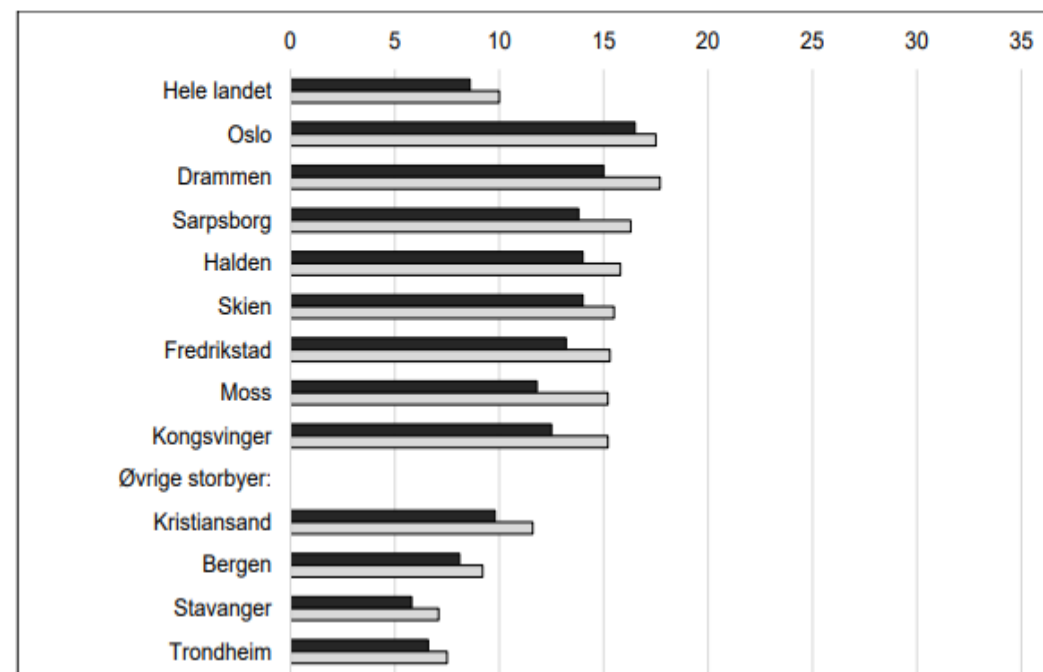

11,7 prosent eller 115 000 barn tilhørte i 2020 en husholdning med vedvarende lave husholdningsinntekter. Det er en like stor andel som året før. Hele 6 av 10 barn i lavinntektshusholdninger har innvandrerbakgrunn.

Barn i lavinntektshusholdninger i Oslo og Viken

- > 17,2 % av barn i Oslo vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt (2020).
- > Konsentrasjon i urbane strøk
- > Andre byer i Viken er på landstopp

Figur 3. Andel barn i hushold med vedvarende lavinntekt (3 år, EU60) 2008–2010 og 2013–2015, for hele landet, byer med høyest andel, øvrige storbyer og bydelene med høyest andel i storbyene. Kilde: SSB, 2017.

NOVA, 2018

Utsatte grupper

1. Barn i husholdninger uten yrkestilknytning
2. Barn i husholdninger hvor hovedinntektstaker har lav utdanning
3. Barn med enslige forsørgere
4. Barn i husholdninger som mottar over halvparten av samlet inntekt gjennom offentlige overføringer
5. Barn med innvandrerbakgrunn

Konsekvenser av fattigdom for barn

Helse

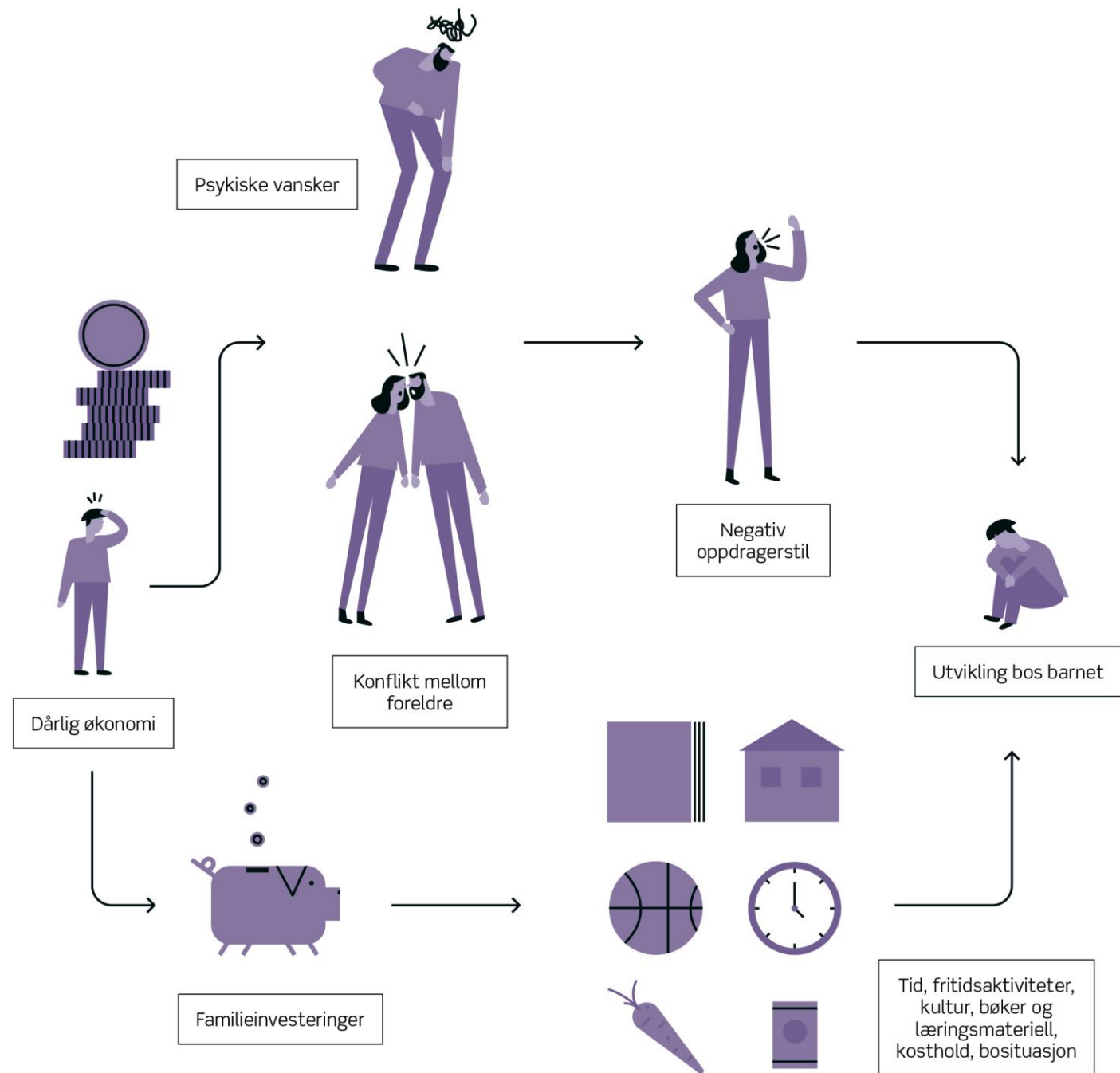
Voksne:

- > Ikke-yrkesaktive dårligere helse
- > Sosiale forskjeller og nedsatt helse gir risiko for å falle ut av arbeidslivet

Barn:

- **Større risiko for fysiske og psykiske helseplager**
- **Sosiale ulikheter i opplevelse av mestring, sosial støtte, stress og ensomhet**

Familieliv

Bolig

Utfordringer:

- Trangboddhet
- Boliger med lav standard
- Utrygt bomiljø
- Flere leier – usikkert leiemarked
- Hyppige flyttinger

Konsekvenser:

- Helse
- Vanskelig å gjøre lekser
- Inviterer ikke venner hjem
- Bytte skole og nærmiljø

Barnehage

Utfordringer:

- Færre barn i lavinntektsfamilier går i barnehage
- Færre barn med minoritetsspråklig bakgrunn går i barnehage
- Flere familier har rett til moderasjonsordninger enn de som benytter dem

Foto: Tom Egil Jensen

Konsekvenser:

- Går glipp av sosialisering med andre barn
- Språkutvikling
- Foreldres mulighet til å delta i arbeidslivet
- Foreldres nettverk og sosiale relasjoner

Skole

Utfordringer:

- Sosioøkonomiske forskjeller i skoleresultater
- Lav sosioøkonomisk status påvirker sosial inkludering på skolen

Konsekvenser:

- Frafall fra videregående skole
- Psykisk helse
- Manglende inkludering i arbeidslivet

Foto: Bjørn L. Olsen

Fritidsaktiviteter

Utfordringer:

- Lavere deltakelse i fritidsaktiviteter blant barn fra lavinntektsfamilier
- Gjelder både organiserte og uorganiserte aktiviteter.

Konsekvenser:

Barn og unge går glipp av:

- Sosialt samvær og gøy med venner
- Læring og mestringsfølelse
- Utvidet nettverk
- Trygge voksenpersoner utenfor familien
- Øvelser i demokratiforståelse

5 minutter pause

Bufdir

Nyttige verktøy i arbeidet med lavinntektsfamilier

Barnefattigdom.no

Oppdatering 22. juni 2022: Alle indikatorer er oppdatert med nye data for 2020 (boforholdsindikatorerne har fått data for 2021).

Dataene på barnefattigdom.no er levert av SSB. Tallene er basert på registerdata fra SSBs inntekts- og formuesstatistikk, som har noe etterslep sammenlignet med inneværende år.

Barnefattigdom.no bruker de nyeste kommunestrukturene, og alle kommuner har historiske data.

[Her kan du laste ned hele datasettet.](#)

[Her kan du laste ned bydels- og delbydelstall for Oslo.](#)

SSB publiserte 31. mars en [oversiktsartikkel](#) om 2020-tallene.

Velg kommune

Skriv kommunenavn

Monitoren er en samling indikatorer som gir fylker, kommuner og bydeler i Oslo, Trondheim, Bergen og Stavanger *mulighet til å sammenligne seg med andre kommuner, og se utvikling av barn i lavinntekt over tid.* I Oslo finnes det også tall fra delbydeler.

Veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom Bufdir.no

INNHALDSFORTEGNELSE

Om fattigdom

[Kartlegging av behov for tiltak i din kommune](#)

[Planarbeid i kommunen](#)

[Slik lager dere en handlingsplan mot fattigdom i barnefamilier](#)

[Samarbeid på tvers av kommunale tjenester](#)

[Medvirkning](#)

[Samarbeid med frivillig sektor](#)

[Praktisk arbeid, tilskudd og eksempler](#)

Utarbeidet av: Bufdir
Publisert: 12. mai 2021

Samarbeid mellom tjenester

Nye samarbeidsbestemmelser i velferdstjenestelovgivningen

Samarbeid og samordning av velferdstjenestene UTKAST

Veilederen er utarbeidet av Arbeids- og velferdsdirektoratet, Utdanningsdirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Helsedirektoratet.

Innhold

- Endringer i 14 lover. Iverksatt 1. august 2022
- Endringene gjelder både for voksne og barn – men ny veileder handler om utsatte barn og unge og deres familier
- Veilederen publiseres 15. september

Endringene innebærer blant annet

- Plikt for alle velferdstjenestene til å samarbeide med andre velferdstjenester utover oppfølgingen av konkrete barn eller ungdommer, for å ivareta egne oppgaver, og for at de andre velferdstjenestene skal kunne ivareta sine oppgaver etter lov eller forskrift.
- Plikt for alle velferdstjenestene til å samarbeide om oppfølgingen av barn og unge når samarbeid er nødvendig for å gi barnet eller ungdommen et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.
- Samordningsplikten lovfester et tydelig ansvar for kommunen til å sørge for at den enkelte tjenestemottaker får et samordnet tjenestetilbud.
 - Plikt for kommunen til å avklare hvilken velferdstjeneste som skal samordne tjenestetilbudet til det enkelte barn, der barn og unge mottar tjenester fra flere, og der samarbeid er nødvendig for å gi et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.
- Rett til barnekoordinator for familier som har eller som venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne, og som vil ha behov for langvarige og sammensatte eller koordinerte helse- og omsorgstjenester og andre velferdstjenester.
- Endringer i bestemmelsene om individuell plan (IP) som gir barn med behov for langvarige og koordinerte tiltak eller tjenester rett til å få utarbeidet IP også etter reglene i barnevernloven, og en tydeligere plikt for tjenester som ikke har egne regler om IP til å delta i samarbeidet om utarbeidelse og oppfølging av tiltak og mål i IP.

Ny barnevernlov § 3-1

Trådte i kraft 1.1.2022

- > Kommunen skal fremme **gode oppvekstvilkår** gjennom tiltak for å **forebygge** at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker.
- > Kommunen skal sørge for å **samordne** sitt tjenestetilbud til barn og familier.
- > Kommunestyret selv skal vedta en **plan for kommunens forebyggende arbeid** etter første ledd. Planen skal beskrive hva som er målene for arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen, og hvordan etatene skal samarbeide.
- > **Barneverntjenesten har ansvar** for å gi hjelp, omsorg og beskyttelse når det er nødvendig på grunn av barnets omsorgssituasjon eller atferd.

Melde fra som offentlig ansatt eller yrkesutøver med profesjonsbestemt meldeplikt

- > Offentlig ansatte og andre med meldeplikt etter barnevernloven § 6-4 har plikt til å melde fra til barnevernet, uten ugrunnet opphold
 - når det er grunn til å tro at et barn blir utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller annen alvorlig omsorgssvikt
 - når et barn viser alvorlige atferdsvansker i form av alvorlig eller gjentatt kriminalitet, misbruk av rusmidler eller en annen form for utpreget normløs atferd
- > Den som har meldeplikt trenger ikke være sikker på at barnet er i en situasjon som beskrevet i barnevernloven § 6-4 første ledd, men det må foreligge noe konkret som indikerer alvorlige mangler ved barnets omsorgssituasjon eller som tilsier at barnet har alvorlige atferdsvansker.
- > Hvis du ønsker råd om du bør melde en sak, kan du [kontakte til barneverntjenesten i kommunen](#) og diskutere saken uten å oppgi barnets identitet.

Hjelpetiltak i barnevernet

De fleste som får hjelp av barnevernet mottar hjelpetiltak i hjemmet

Hjelpetiltakene skal være med på å øke foreldrekompetansen, kompensere for mangler i omsorgen eller avlaste foreldrene.

Eksempler på hjelpetiltak:

Familieråd, støttekontakt, besøkshjem, foreldreveiledning mm. Les mer om hjelpetiltak her

[https://bufdir.no/Barnevern/Tiltak i barnevernet/Hjelpetiltak i hjemmet/](https://bufdir.no/Barnevern/Tiltak_i_barnevernet/Hjelpetiltak_i_hjemmet/)

Takk for meg 😊